

BUDSJETT 2021 - ØKONOMIPLAN 2021 - 2024

Arkiv: 151

Arkivsaksnr.: 20/1626-16

Saksbehandler:

Per Arne Aaen

Endelig vedtak fattes i: Kommunestyret.

Vedlegg:

- 25.11.20 Årsbudsjett 2021 og Økonomiplan 2021 – 2024, Alvdal kommune.
- 25.11.20 Detaljbudsjett drift 2021. **Ettersendes!**
- 24.11.20 Endring budsjettforslag – kontroll og tilsyn
- 19.11.20 Formannskapetets sak 72/20, Førstegangs behandling budsjett 2021-Økonomiplan 2021-2024.
- 18.11.20 Svein Borkhus, Spørsmål vedr. budsjettprosessen og prioriteringer.
- 14.11.20 KS – prognose skatt og rammetilskudd
- 30.10.20 KS – notat om konsekvenser av forslaget til statsbudsjett 2021
- 27.10.20 Fylkesmannen i Innlandet, Om kommende årsbudsjett og økonomiplaner i kommunene.
- 07.10.20 Budsjett 2021 – kontroll og tilsyn
- 30.08.20 Momentum – budsjettnotat vann/avløp/renovasjon

Andre dokumenter i saken:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Kommunens planstrategi, vedtatt av kommunestyret sak 113/20.
- Kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt av kommunestyret sak 33/18
- Andre overordnede og strategiske planer.
- Vurdering av organisasjonsstruktur, kommunestyrets vedtak 88/20.
- Komiterapport, økonomisk omstilling – enhet kultur, vedtatt av kommunestyret sak 54/20.
- Tiltaksplan med konsekvensutredning tilsvarende mål om en reduksjon på kr. 4 millioner fra og med 2021 i tjenesten for funksjonshemmede, kommunestyrets vedtak 94/20.

Melding om vedtak sendes til

Fylkesmannen i Innlandet.

Revisjon Midt-Norge SA.

Saksopplysninger:

Kommunestyret skal innen årets utgang vedta budsjett for det kommende kalenderår. Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse i budsjettåret. I bevilgninger til formål kan det likevel gjøres fradrag for tilhørende inntekter. Årsbudsjettet skal omfatte hele kommunens virksomhet og det skal være realistisk. Budsjettet skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret. Årsbudsjettet skal være stilt opp på en oversiktlig måte. Kommunestyrets prioriteringer, samt de målsettinger og premisser som årsbudsjettet bygger på, skal komme tydelig fram. Det skal budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger. I årsbudsjettet kan det

avsettes midler til bruk i senere budsjettår. Kommuneloven § 14-1 sier at kommunen skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Det skal utarbeides samordnede og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets utvikling. Finansielle midler og gjeld skal forvaltes på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, slik at blant annet betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

I tråd med kommunelovens § 14-2 og § 14-3 skal kommunestyret vedta økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året før årsskiftet. Kommunen har ansvar for å forvalte økonomien slik det økonomiske handlingsrommet blir ivaretatt over tid, jf. kommunelovens §14-1. Dette innebærer å legge til rette for finansiering av en stabil og forutsigbar tjenesteproduksjon på lang sikt.

Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Planen skal være satt opp på en oversiktlig måte. I økonomiplanen skal det for hvert enkelt år økonomiplanen omfatter anvises dekning for de utgifter og oppgaver som er ført opp, jfr. Kommunelovens § 14-4. Kommunelovens § 14-4 sier blant annet at økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale planer følges opp. For oss betyr det å se sammenhengen med og gjøre prioriteringer ut fra kommunens planstrategi, kommuneplanens samfunnsdel, kommunedelplaner som f.eks Klima og energiplan, andre strategiske planer som Oppvekstplan (ikke endelig vedtatt), strategisk Næringsplan osv.

Kommunestyrets bevilgninger i årsbudsjettet er bindende for underordnede organer. Dette gjelder ikke for utbetalinger kommunen er rettslig forpliktet til å foreta, jfr. kommunelovens § 14-5.

Alvdal kommune har valgt å utarbeide årsbudsjett og økonomiplan samtidig og legge disse fram for behandling i en og samme sak. Kommunen har også valgt å behandle årsbudsjett og økonomiplan to ganger i formannskapet. Til førstegangs behandling ble det lagt fram saksutredning uten de obligatoriske budsjettdokumentene. Formannskapet fattet i sitt vedtak i sak 72/20, sin førstegangsbehandling, med føringer for det videre arbeidet med saken.

Budsjettarbeidet i år startet med dialogkonferanser for kommunestyret, enhetslederne, tillitsvalgte, rådmann, personalsjef og økonomisjef. Det ble gjennomført 3 halvdags dialogkonferanser, hhv. 18. juni, 3. september og 24. september. Formålet med konferansene var å informere kommunestyret om virksomhetene, status i drifta i år samt å diskutere framtidige utfordringer. I tillegg ble det i oktober gjennomført budsjettkonferanse over to hele dager for formannskapet, enhetsledere, avdelingsledere, tillitsvalgte, rådmann og økonomisjef. Her ble det gitt mer detaljert orientering om virksomhetene. Dessuten ble det orientert om status i årets drift, de foreløpige budsjetttrammene for 2021-2024 og om framtidige utfordringer.

Regjeringen la 7. oktober fram sitt forslag til statsbudsjett. Etter planen skal det behandles og vedtas i stortinget 3. desember. Regjeringen la 29. oktober ut pressemelding om mer penger til kommunene i 2021. Disse skal dekke merutgifter og mindreinntekter i første halvår 2021 som følge av Covid-19 pandemien. For Alvdal utgjør dette kr. 1.993.000 i ekstrabevilling fordelt som innbyggertilskudd utover det som lå i opprinnelig forslag til statsbudsjett.

Pågående pandemi med Covid-19 har skapt mye usikkerhet og gjort utslag i den kommunale drifta både i utøvelse av tjenester og i økonomien for inneværende år. Det må legges til grunn at det er en situasjon som vil vedvare over tid. Budsjettet som legges frem er med forutsetning i normal drift. Hvordan pandemien vil påvirke samfunnet, den kommunale tjenesteproduksjonen og økonomien framover er usikkert. Endringer som følge av pandemien er noe hele samfunnet og kommune-Norge må forholde seg til. Så langt har regjeringen sagt at de vil kompensere med økonomiske virkemidler.

Rådmannens budsjettskjema for inntekter ser slik ut basert på forslag til statsbudsjett 2021 og det en pr. d.d kjenner for øvrig:

Inntekter	Regnskap	Budsjett	Prognose	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2019	2020	2020	2021	2022	2023	2024
	<i>i 1000 kr</i>	<i>i 1000 kr</i>	<i>i 1000 kr</i>	<i>i 1000 kr</i>	<i>i 1000 kr</i>	<i>i 1000 kr</i>	<i>i 1000 kr</i>
Skatt på inntekt og formue	-59 219	-62 000	-61 050	-64 256	-64 256	-64 256	-64 256
Skatteutjevning	-13 436	-11 800	-11 410	-12 210	-12 210	-12 210	-12 210
Innbyggertilskudd	-85 756	-90 700	-94 032	-91 300	-89 507	-89 507	-89 507
Distriktstilskudd	-4 559	-4 700	-4 700	-4 827	-4 827	-4 827	-4 827
Skjønnsmidler	-850	-800	-960	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Skatt på eiendom	-11 975	-10 700	-9 300	-8 800	-8 800	-8 800	-8 800
Andre generelle statstilskudd	-7 776	-6 000	-6 000	-10 400	-6 380	-5 360	-4 860
Konsesjonskraftinntekter	-2 652	-2 400	-2 600	-2 600	-2 200	-1 800	-1 400
Sum frie disponible inntekter	-186 223	-189 100	-190 052	-196 693	-190 480	-189 060	-188 160

Skatt og skatteutjevning

Beløpene ovenfor for årene 2021-2024 er fra regjeringens forslag til statsbudsjett. Som man ser regner regjeringen med stor vekst i skatteinntektene fra 2019 og 2020 til 2021. Med fortsatt koronavirus og dermed mange smitteverntiltak samt et lavt lønnsoppgjør i år som får virkning også i 2021, synes dette å være et svært optimistisk skatteanslag for årene 2021-2024. KS har likevel gitt kommunene råd om å bruke regjeringens skatteanslag i sine årsbudsjett for 2021 og i økonomiplanen for 2021-2024.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet består av innbyggertilskudd, utjevningstilskudd, distriktstilskudd og skjønnsmidler. Innbyggertilskuddet har samme kronebeløp pr. innbygger i hele landet. Regjeringen foreslår en forholdsvis stor reduksjon i innbyggertilskuddet fra opprinnelig statsbudsjett for 2020 til 2021. Regjeringen begrunner dette med at årets lønnsoppgjør ble lavere enn lagt til grunn for opprinnelig 2020-budsjett og at neste års utgift til pensjonspremie også blir lavere enn man regnet med for ett år siden. Skjønnsmidlene øker med 1.340.000 kr fra 2020 til 2021. Økningen kommer fra den delen av skjønnsmidlene som fylkesmannen disponerer og fordeler. Fylkesmannen begrunner økningen med at Alvdal har flere tjenestemottakere og dermed høyere utgifter innen de ressurskrevende tjenestene (TFF) sammenlignet med de fleste kommuner i vårt fylke. Det vil være usikkerhet knyttet til skjønnsmidler for årene 2022-2024.

3 uker etter at regjeringen la fram forslag til statsbudsjett foreslo regjeringen å bevilge 5,9 milliarder kroner ekstra til kommunene for 2021 utover bevilgningen i statsbudsjett. Av ekstrabevilgningen er Alvdal kommune tildelt 1.993.000 kr dersom forslaget blir vedtatt i Stortinget. Disse midlene er ment å dekke merutgifter og tap av inntekter som følge av koronapandemien i første halvår 2021. Rådmannen foreslår at denne ekstra bevilgningen settes av til disposisjonsfondet for å kunne dekke påkommende koronautgifter i 2021.

Eiendomsskatt

Som tallene i tabellen ovenfor viser, går inntektene fra eiendomsskatten ned med 3.175.000 kr fra 2019 til 2021. Dette skyldes at regjeringen/Stortinget har vedtatt en reduksjon i eiendomsskatte-grunnlaget for boliger og hytter med 30 % fra 2019 til 2020 og at maks-satsen skulle reduseres fra 7 promille i 2019 til 4 promille i 2021. Kommunene har valget mellom å bruke egne fastsatte skattegrunnlag eller skatteetatens skattegrunnlag i ligningen. Alvdal kommune bruker egne skattegrunnlag. Kommunen kan gå over til å bruke skatteetatens grunnlag hvis kommunestyret ønsker dette. I 2024 er det 10 år siden Alvdal innførte eiendomsskatt på boliger/hytter i hele kommunen. Kommunen har anledning til å foreta ny taksering i 2023 med virkning fra 2024, noe som vil kunne gi endringer i skattegrunnlaget og dermed endring i denne inntekten for kommunen. Det er kommunestyret som bestemmer dette.

Konsesjonskraft

Denne inntekten er bl.a. basert på strømprisen for de siste 5 årene, som betyr at konsesjonskraften for 2020 er basert på strømprisen i årene 2015-2019. I 2020 har strømprisen vært ekstremt lav siden april. Årets strømpris vil inngå i grunnlaget for neste års konsesjonskraft, mens strømprisen i 2015 da vil gå ut av grunnlaget. Konsesjonskraften er uforutsigbar for årene 2022-2024. Det er forutsatt en forholdsvis lav strømpris de neste årene.

Integreringstilskudd

Det er antall bosatte flyktninger de siste årene og de neste 4 årene som avgjør størrelsen på framtidige integreringstilskudd. Kommunen bosetter 12 flyktninger i år. Hvor mange som blir bosatt i Alvdal de neste 4 årene er uvisst. Alvdal kommune er anmodet om å ta i mot minimum 10 flyktninger i 2021.

Rådmannens budsjettskjema for finansutgifter/-inntekter:

	Regnskap	Budsjett	Prognose	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2019	2020	2020	2021	2022	2023	2024
	<i>i 1000 kr</i>	<i>i 1000 kr</i>	<i>i 1000 kr</i>	<i>i 1000 kr</i>	<i>i 1000 kr</i>	<i>i 1000 kr</i>	<i>i 1000 kr</i>
Renteinntekter	-1 008	-1 000	-500	-300	-300	-400	-400
Utbytte	-572	-300	-500	-500	-500	-500	-500
Renteutgifter	5 726	7 300	4 400	3 300	3 500	4 100	4 300
Avdrag på lån	10 298	10 950	10 950	10 800	10 640	11 240	11 600
Netto finans utgift.	14 444	16 950	14 350	13 300	13 340	14 440	15 000

Lånerenta var ca. 2,4 % i mars i år. Av flere årsaker falt renta fra april og nå er den på litt under 1,0 %. Kommunen har stor lånegjeld. 85 % av lånemassen er på flytende rente. For resten av lånegjelda er renta bundet. Kommunen kan når som helst inngå rentebinding med banken for en større del av lånegjelda. Finansanalytikere mener at det blir lav rente i de neste 2-3 årene.

Nedgang i renta fører også til nedgang i renteinntektene sammenlignet med opprinnelig budsjett 2020. For perioden 2021-2024 er det forutsatt en fortsatt lav innskuddsrente. Kommunen har aksjer i Alvdal Skurlag AS som i flere år har betalt ut utbytte til eierne. Kommunestyret har fattet et prinsippvedtak om at utbyttet derfra skal avsettes til kraftfondet. Utbyttet i 2019 var 572.000 kr.

Når det gjelder utgiftene til avdrag på lån, innfris et lån med årlige avdrag på 1.307.000 i 1. halvår 2021. Utover dette er det ingen lån som innfris før i 2027. Det betyr at utgiftene til låneavdrag kun vil øke i perioden fram til 2027 med mindre kommunen nedbetaler ekstraordinært på avdrag som fører til innfrielse av lån. Kommunen har pr. nå 10 mill. kr i ubrukte lånemidler. Lånebehovet i prognosen for 2020 er 16 mill. kr, dvs. 6 mill. kr i nytt lån i år. Avdragsbeløpene i tabellen ovenfor for årene 2021-2024 er eksklusive eventuelt lån til bygging av ny tannklinikk da rådmannen forutsetter at utgiftene vedr. eventuell ny tannklinikk i sin helhet skal betales av fylkeskommunen gjennom husleie.

Det helt frie disp.fondet har pr. i dag en saldo på 6,6 mill. kr. Det meste av dette er bundet opp/disponert til fiberkabel i Alvdal. I budsjettet for 2020 er avsetningen på 510.000 kr, noe som er et lite beløp i denne sammenheng. Dette betyr at kommunen har svært lite fondsmidler til fri disposisjon. Kommunen må ha midler på disposisjonsfondet for å kunne dekke eventuelle uforutsette utgiftsbehov. Etter år med stor bruk av fond til drift og svært lite avsetning legger rådmannen frem forslag til budsjettet 2021 med 4 millioner kr i avsetning på disposisjonsfond. Det foreslås også å avsette til sammen 8 millioner kr på disposisjonsfond i perioden 2022 - 2024. Dette anses helt nødvendig for å sikre et økonomisk handlingsrom både på kort og lang sikt, dette i henhold til kommunelovens § 14- 1 som er tydelig på at kommunen skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. For å innfri dette må kommunen ha et disposisjonsfond av betydning der heller ikke 12 mill. kr samlet for perioden vurderes som tilstrekkelig av rådmannen. Men det er et stort skritt i riktig retning.

Regjeringen har foreslått å bevilge 5,9 milliarder kroner ekstra til kommunene for 2021 utover bevilgningene i regjeringens forslag til statsbudsjett. Av dette er Alvdal kommune tildelt 1.993.000 kr hvis forslaget blir vedtatt i Stortinget. Disse midlene er ment å dekke merutgifter og tap av inntekter som følge av koronapandemien i første halvår 2021. Rådmannen foreslår at denne ekstra bevilgningen settes av til disposisjonsfondet for å kunne dekke koronautgifter i 2021. Denne avsetningen kommer i tillegg til de nevnte 4 millionene til disposisjonsfondet.

Integreringstilskuddet settes på fond for å dekke utgifter som følger med mottak av nye innbyggere som deltar i introduksjonsprogram. I tillegg til å dekke drifta av enhet Flyktningetjenesten i sin helhet overføres vesentlig med midler fra dette fondet til drift i andre enheter også. Kraftfondet, det settes opp eget budsjett for bruk av Kraftfondet. Det budsjetteres med en avsetning til fond for å bygge opp fondskapital slik at det er handlingsrom for å finansiere investeringer i tråd med egne fastsatte vedtekter for fondet. Dette kan være planarbeid og annen tilrettelegging for nærings- og samfunnsutvikling. Det er fra Kraftfondet vedtatt bruk av kr. 495.000 som tilskudd til bredbåndsutbygging i 2020, det foreslås også bruk av kr. 500.000 som tilskudd til bredbåndsutbygging i 2021.

Driftsrammer enhetene:

Formannskap og kommunestyre fikk seg forelagt presentasjoner fra enhetene både i dialogmøtene og i budsjettkonferansen. I presentasjonene ble det lagt vekt på organisering, oppgaver, status drift 2020, endringer i tjenester/oppgaver i 2021, endring i budsjettammer med konsekvensvurderinger og utfordringer. Rådmannens forslag til budsjettammer ble lagt fram for formannskapet til behandling 19. november. Som nevnt både under

budsjettkonferansen den 15. oktober og ovenfor, er rådmannens ambisjon å legge fram et forslag til budsjett for 2021 med avsetning til disposisjonsfondet på minimum 4 millioner kroner. I tillegg mener rådmannen den samla avsetningen til disposisjonsfondet bør være minimum 8 mill. kr for årene 2022-2024. Det andre hovedmålet i budsjettprosessen har vært å utarbeide et budsjett for tjenesten for funksjonshemmede (TFF) innenfor en realistisk budsjetttramme, som gir et forsvarlig tjenestetilbud både i TFF og ellers i kommunen og som er tilstrekkelig robust til å tåle noen uforutsigbare hendelser av «kort» varighet i tjenesten. Til tross for svært lav lånerente, lavt lønnsoppgjør og lav pensjonspremie, har det vært utfordrende å utarbeide et budsjett for 2021 med avsetning til disposisjonsfondet på minimum 4 mill. kr. Ut fra signaler og politiske vedtak foreslår rådmannen innføring av betalt spisepause i hele kommunen. Forslaget til budsjetttrammer for enhetene hjemmebasert omsorg og Solsida er i sum tilført 1.370.000 kr for å dekke merutgifter dette har for disse to enhetene. Kommunalteknikk og barneskolen har ikke fått tilført midler til innføring av betalt spisepause, men må løse betalt spisepause innenfor eksisterende ramme. For å komme fram til en avsetning på 4 mill. kr, har rådmannen lagt til grunn 1 % reduksjon i budsjetttrammen til 9 av enhetene (unntak flyktningetjenesten, TFF og kultur). Flyktningetjenesten driftes i sin helhet av integreringstilskudd, og en reduksjon på 1 % vil således ikke ha noen effekt i forhold til mål beskrevet her. I TFF er det gjennom hele 2020 pågått en prosess for å komme frem til en realistisk budsjetttramme, og enhet Kultur fikk en omfattende reduksjon i sin ramme fastsatt av kommunestyret i juni sak, 54/20. I sum utgjør forslaget om 1 % reduksjon på ramme 1.360.000 kr. I tillegg foreslår rådmannen at egeninnsatsen fra Kommunalteknikk (uteseksjonen og administrasjon) på investeringer økes med 300.000 kr i forhold til 2020. Den enkelte av de 9 enhetene har selv vurdert tiltak og konsekvenser av disse som følge av 1 % reduksjon på ramme. Disse er beskrevet i sin helhet i samlet saksframstilling fra formannskapetets førstegangsbehandling i sak 72/20 (se vedlegg). Med disse forutsetningene beskrevet i saksopplysningene her lagt til grunn fattet formannskapet i sak 72/20, Førstegangs behandling budsjett 2021 – økonomiplan 2021-2024 følgende vedtak: *Formannskapet tar saksutredningen til orientering og ber rådmannen utarbeide budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024 basert på de forutsetninger og målsettinger som framkommer i saken, med følgende presiseringer:*

1. *Det innføres betalt spisepause for alle ansatte i Alvdal kommune.*
2. *Det vurderes omfanget av at Solsida og HBO ikke får en reduksjon i sitt budsjett. Vurderingen skal baseres opp imot avsetningen til disposisjonsfondet.*
3. *Stillingen som kulturkonsulenten stilles i bero frem til 1.august 2021.*
4. *Det må gjøres nye vurderinger av investeringsbudsjettet. Oppgradering av Thorsheimveien, Randmælsveien og Sjulhusveien må prioriteres.*
5. *Det reforhandles driftsavtale om Huset Aukrust med Aukrust AS.*
6. *Det jobbes for å finne ressurs for å styrke skolehelsetjenesten.*
7. *Det skal innføres overgang til elbiler og søkes klimasatmidler når biler skiftes ut.*
8. *Samfunnshus rives, nye garderober gjennomføres, bassengutbedringer avventes (kun nødvendige tiltak), utenomhusplan u-skole iverksettes.*

Saksvurdering:

Til grunn for budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024 legges blant annet kommuneplanens samfunnsdel og andre overordnede politiske vedtatte styringsdokumenter og strategiske planer. I tillegg kommer sentrale rammer som statsbudsjettet og lover og regler kommunen er underlagt eller satt til å forvalte. Økonomiplanen skal i henhold til kommuneplanen inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel.

Kommuneplanens samfunnsdel vedtatt av kommunestyret sak 33/18 har målene Det gode liv og Bærekraft. Strategier som er lagt til grunn for å nå mål om Det gode liv er blant annet:

- Ha tilstrekkelig tilgang på boliger eller boligtomter som dekker alle typer behov.
- Ha en kommunal tjenesteyting som gir gode rammer for bosetting og ytterligere vekst.
- Være kjent for god folkehelse, kultur og idrett.
- Kommunale tjenester skal være kjente og tilgjengelige når du trenger dem.
- Utvikle tjenestene med utgangspunkt i brukernes behov og samfunnets krav.
- Aktivt jobbe med inkludering og integrering.

Strategier som er lagt til grunn for å nå mål om Bærekraft er blant annet:

- Forvalte kommunens ressurser på en bærekraftig måte.
- Legge forholdene til rette slik at alle innbyggere kan benytte egne ressurser, oppleve uavhengighet og bidra til fellesskapet.
- Legge til rette slik at frivillig arbeid kan trekkes inn tjenesteproduksjonen.

Kommunens administrasjon legger hvert år ned et betydelig arbeid i utarbeidelsen av budsjett og økonomiplanen med virksomhetsplaner. Forlag til budsjett og økonomiplan er resultatet av en prosess og et arbeid som strekker seg gjennom hele året med godt samspill politikk/administrasjon. Det tas utgangspunkt i gjeldende planer/budsjett og en korrigert videreføring av disse. Det er innbyggertallet og demografisk (ulike aldersgrupper) fordeling av innbyggere med ett sett av behovsindikatorer som definerer hvor mye midler kommunen får overført fra staten. Det er innbygger-/rammetilskudd som i størst grad påvirker kommunens inntekter. De samme forutsetningene med fordeling av befolkningen i ulike aldersgruppe og andre behovsindikatorer gjenspeiler omfang og utvikling av behov for ulike tjenester framover. Skatteinngangen er også en betydelig inntekt for kommunen. Men her påvirkes en i noe mindre grad av skatteinngang i egen kommune og i større grad av skatteinngangen i landet. Antall innbyggere er slik inntektssystemet er i dag viktigst å fokusere på.

Politikernes oppgave blir i stor grad å prioritere innsats og virkemidler opp mot gjeldene krav til lovpålagte tjenester, vedtatte mål i samfunnsplanen og egne mål i partiprogram osv. Jo mer en ser seg i stand til å prioritere desto større oppleves handlingsrommet. Dette er vanskelig da det innebærer å prioritere ned eller bort tjenester til innbyggerne.

Rådmannen har lagt til grunn 2 hovedmål for arbeidet med budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024. Det er avsetning til disposisjonsfond med minimum 4 millioner kr i 2021, og ytterligere 8 millioner kr. i perioden 2022 - 2024. I tillegg et budsjett for tjenesten for funksjonshemmede som gir et forsvarlig tjenestetilbud og er tilstrekkelig robust til å tåle noen uforutsigbare hendelser av «kort» varighet i tjenesten, et forsvarlig og realistisk budsjett både for TFF og kommunens for øvrig. I budsjettprosessen så langt er det ikke gitt politiske signaler om å se bort fra dette.

Kommuneloven § 14-1 *Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen* sier blant annet;

- Kommunen skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.
- Kommunen skal forvalte finansielle midler og gjeld på en slik måte som innebærer liten risiko og at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Enhetenes fokusområder 2021.

Organisasjons- og serviceenheten

Det skjer store endringer i oppgaver og bemanning på enheten. Funksjonen som skatteoppkrever opphørte 1. november 2020. Dette er en oppgave som har vært løst på vegne av staten men som nå staten tar tilbake. Med det så fases også kompetanse som nyttes ved kommunal innkreving ut over tid. Stillingene som IKT-medarbeidere flyttes ved virksomhetsoverdragelse til IKT Fjellregionen IKS (FARTT) 1. januar 2021. Kommunen kjøper da kompetanse tilbake. Enheten står foran mye naturlig avgang i sentrale stillinger/funksjoner. Rolle som boligkoordinator flyttes til enhet Kommunalteknikk fra 1. januar 2021. Det avsettes midler til 4 nye lærlinger for hele kommunen i 2021, dette er i henhold til prinsippvedtak, men færre enn det vi har hatt i 2020. Enheten vil i 2021 ha ekstra fokus på:

- Effektivisere bruken av digitale verktøy.
- Struktur og oppgavefordeling.
- Jobbe videre med interkommunalt samarbeid, lønningskontor.

Flyktingtjenesten.

I Alvdal er det nå til sammen ca. 79 flyktninger, hvorav 43 er barn og ungdommer og 36 er voksne. Enheten jobber etter introduksjonsloven. Den har tre mål:

- Gi grunnleggende ferdigheter i norsk
- Gi grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv
- Forberedelse til yrkeslivet

Formålet er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet. Dette skal skje gjennom deltagelse i introduksjonsprogrammet som er et opplæringsløp som i omfang skal gjennomføres på to år, eller som ved særlige grunner kan utvides til tre år. Programmet skal fylle et ordinært arbeidsår i antall timer.

Det er flyktninger som er i introduksjonsordningen tjenesten i utgangspunktet har hovedansvar for, men Flyktingtjenesten følger opp flykninger i 5 år etter bosetting, dersom det er behov for. Kommunen er anmodet om å ta imot minimum 10 flyktninger i 2021. Enheten vil i 2021 ha ekstra fokus på:

- Tett og målrettet samarbeid med helse, skole, NAV og frivilligheten via ansvarsgrupper, samarbeidsmøter og målrettede tiltak for gruppen. Samarbeid på smitteoppsporing og informasjon om Covid-19.
- Jobbe med å øke flyktingenes deltakelse i aktiviteter i lokalsamfunnet via samarbeidsprosjekter med omsøkte midler og samarbeid med frivillige organisasjoner.
- Flyktingtjenesten skal ha fokus på arbeidsrettet praksis i samarbeid med øvrige kommunale enheter og med næringslivet i kommunen og regionen.
- Jobbe for at flere barnefamilier kan etablere seg på boligmarkedet.
- Veilede/ hjelpe til slik at foreldrene kan finne ønsket fritidsaktivitet for seg selv og barna. Bidra til at barn/ungdom har det utstyret de trenger for å være med på fritidsaktiviteter.

Oppvekstsektoren.

Barnehage har i dag lokaler med stor kapasitet. Privat barnehage på Strømmen, «Sivil-Saras Eventyrbarnehage, legges ned i 2021. Barnehagen er nå inne i en periode med færre barn som følge av lavere barnekull født etter 2015. Fra oppstart nytt barnehageår august 2021 kan det være 10-14 færre barn i barnehagen sammenlignet med inneværende barnehageår.

Denne situasjonen vil også raskt forplante seg inn i barneskolen og etter hvert ungdomsskolen. Barnehagen i Alvdal drives godt. KOSTRA-tallene viser dette. Det virker som stor fornøydhet hos brukerne, tilfredse og tilpasningsdyktige ansatte. I tillegg drives barnehage økonomisk svært effektivt. Samarbeidsutvalget for barnehage som består av politikere, brukerrepresentanter og ansattrepresentanter har selv besluttet å gjennomføre et 2 måneders prøveprosjekt tidlig i 2021 med behovsprøvd åpningstid på avdelingene. Dersom dette viser seg å fungere vil det fremmes en egen sak til kommunestyret om eventuell varig løsning. Barnehagen vil i 2021 ha ekstra fokus på:

- Kultur for læring – språkmiljø.
- Omstillingsprosess (arbeidsmiljø, samarbeid).
- Oppvekstplan (oppstart av tiltaksplaner).

I barneskolen er det tatt ned bemanning i henhold til plan som følge av sammenslåing høsten 2018. Dette er løst ved naturlig avgang og det er reduksjon i pedagogisk personell som er gjennomført. Med ytterligere 1 % reduksjon nå vurderer enhetsleder det som viktig at reduksjon på stillingsressurs ikke tas fra denne kompetansegruppen, men at det reduseres på fagarbeider. Det har over tid utviklet seg et bilde der det er mer krevende oppfølging av enkeltelever og elevgrupper utover det rent skolefaglige. Dette gir enhetsleder uttrykk for er krevende i barneskolen nå, at dette er forhold som krever både annen kompetanse og behov for ressurser til tidlig innsats. Barneskolen vil over tid få synkende elevtall som beskrevet under barnehage. I 2021 vil barneskolen ha ekstra fokus på:

- Fagfornyelsen.
- Oppfølging kultur for læring.
- Overgang barnehage – skole.

Alvdal ungdomsskole ser som en viktig utfordring nye kompetansekrav som kommer i 2025. Enhetsleder ser det som viktig å fortsette kompetanseheving i kollegiet med bakgrunn i dette. Det brukes i dag lite ressurs på spesialundervisning, enhetsleder sier dette skyldes at det tilrettelegges godt og mye i klasserommene med høy lærertetthet. På lengre sikt vil også elevtallet ved ungdomsskolen gå ned. Med nye krav til kompetanse kan dette bli enda mer utfordrende med eventuelt mindre kompetansemiljø ved skolen som følge av lavere elevtall. Uteområde som del av læringsmiljøet ved skolen har lenge vært i fokus. I investeringsplanen foreslås samfunnshuset revet i 2022 og påfølgende istandsetting av uteområdet i 2023. I 2021 vil ungdomsskolen ha ekstra fokus på:

- Arbeidet med uteområdet.
- Nye læreplaner.
- Plan for IKT.

For skolene skal det innarbeides nye læreplaner og nye læremidler i henhold til fagfornyelsen. Nye læremidler er tenkt faset inn over tid, det er lagt inn midler til dette i investeringsbudsjettet fordelt på årene 2021-2022.

Helse og omsorgssektoren.

TFF har i 2020 og årene forut vært gjennom en omfattende omstilling med stor vekst i antall brukere og ansatte, tilpasning og norm for tjenesten som forutsetning for et realistisk og «robust» budsjett. Administrasjonen mener framlagt budsjett nå skal være realistisk.

Enheten vil i 2021 ha ekstra fokus på:

- Stabilitet i turnus og grunnbemanning.
- Økonomistyring.
- Finne billige løsninger ved korttidsfravær.

For å nå målene i økonomiplanen for institusjon Solsida skal det gjennomføres en større ombygging på Solsida der det hele ses i sammenheng med hjemmebasert omsorg. Dette innebærer en reduksjon i antall institusjonsplasser fra 27 i dag til 24. Samtidig må hjemmebasert omsorg styrkes med bemannede omsorgsboliger. Prosessen er i gang med ombygging av Solsida sør til 8 rom med egne bad som tilfredsstillende dagens og framtidens krav slik en kjenner dem. Ombygging av Solsida nord (deler av) til 4 bemannede omsorgsboliger. Ombygging er lagt inn i investeringsbudsjett/-plan for 2021 og 2022. Husbanken er en viktig medspiller for finansiering av denne investeringen. Enheten har funnet rom innenfor tildelt ramme for å innføre betalt spisepause. Det vurderes som riktig å innføre betalt spisepause for å ivareta en helhetlig arbeidsmiljøpolitikk, og nødvendig for å dekke behov for tilgjengelighet. Tilpasning av bemanningsplan og turnus er allerede gjennomført i samhandling med ansatte, det er bred enighet om at dette skal være gjennomførbart. Enheten vil i 2021 ha ekstra fokus på:

- Følge opp i samarbeid med andre enheter; kvalitetsreformen «Leve hele livet»
St.meld 15:
  - Et aldersvennlig samfunn
  - Aktivitet og fellesskap. Gjenoppta det gode tiltaket «Generasjonssang» i samarbeid med kulturskolen og barnehagen.
  - Mat og måltider. Følge opp tiltak etter besøk fra Matgledekorpsset.
  - Helsehjelp
  - Sammenheng og overganger i og mellom tjenestene
- Faglig utvikling:
  - E-læring for alle ansatte
  - Regelmessig internundervisning
  - Sykepleier i videreutdanning «Palliativ omsorg» på deltid
  - Kokk studerer til ernæringsfysiolog (har 50% permisjon)
- Nærværarbeid og medarbeiderskap:
  - Fokus på informasjonsflyt og strukturert møteplan
  - Fortsette godt samarbeid med tillitsvalgte og verneombud
  - Beholde et godt arbeidsmiljø

Hjemmebasert omsorg. HBO vil få en vekst i tiden fremover, tjenesten skal fra 2023 dekke 4 nye bemannede omsorgsboliger etter ombygging av Solsida nord og reduksjon i antall institusjonsplasser. Det jobbes aktivt innovativt og med økt digitalisering sammen med de andre omsorgsenhetene. Reformen Leve hele livet og innføring av velferdsteknologi er førende i dette arbeidet. Teknologi kan ikke, og skal ikke, erstatte menneskelig omsorg, men være et hjelpemiddel for et mer selvstendig liv. Det legges til grunn at alle ønsker å bo og klare seg selv lengst mulig hjemme i egen eid eller leid bolig. Betalt spisepause foreslås innført. Budsjettet gir da sårbarhet knyttet til fravær og behov for vikar. Enheten vil i 2021 ha ekstra fokus på:

- Utvikle og systematisere arbeidet med frivilligheten.
- Kartlegge behovet for/implementere velferdsteknologi.
- God saksbehandling og sammenheng i tjenestene.

Kvalitetsreformen Leve hele livet er også veiledende for fokusområdene her.

Enhet helse har i 2020 blitt svært belastet med Covid-19 pandemien. I tillegg står en nå med rekrutteringsutfordring på lege etter at stillingen som kommunelege 2 har stått ledig siden september. Dette løses nå delvis ved bruk av vikar gjennom byrå. Dette er en kostbar løsning

som også gir ustabilitet for både arbeidskollegiet og brukerne. Helsestasjonen og skolehelsetjenesten har stor belastning og melder behov for mer ressurs. Dette er det også stor politisk for. Formannskapet ba i sitt vedtak 72/20 om at det skal jobbes videre med å finne mer ressurs til denne tjenesten i den videre budsjettprosessen. Forebyggende arbeid og tidlig innsats mot barn og unge er viktig, men det lider under lite ressurs. Dette er gir også økt behov for andre tjenester over tid, slik som psykiatritjenesten. Enheten vil i 2021 ha ekstra fokus på:

- Bemanningssituasjonen kommunelege.
- Koronasituasjonen, påvirkning på enheten med tanke på totalbelastning.
- Følge opp kvalitetsreformen Leve hele livet, i samarbeid med andre enheter.

Hele helse og omsorgsektoren jobber nå med kvalitetsreformen Leve hele livet.

Vedtakskontor, tjenestebeskrivelser og tildelingskriterier er det ikke tatt mer initiativ til i 2020. Dette er noe som en bør ha med seg i det videre strategiske arbeidet i sektoren. Kommunestyret vedtok i sak 113/20, planstrategien, oppstart av Strategisk plan for helse- og omsorgstjenesten, våren 2011.

Landbruk og miljø.

Enheten selger tjenester til Tynset kommune og Folldal kommune. I tillegg er enheten vert for administrasjon av blant annet regionalt fellingslag rovdyr. Enheten opplever å få tilført stadig nye oppgaver fra staten. Samtidig endres i stor grad strukturen i landbruket med passive eiere og dermed lav kompetanse på forvaltning av egen eiendom. Særlig er det utfordrende på enheten å ha nok ressurs med skogfaglig kompetanse til å løse lovpålagte oppgaver innenfor området. Som vertskommune for interkommunal tjeneste på fagområdet opplever også enheten i større grad en forventning om å ivareta regionale interesser. Prosjektet «Mer effektiv skadefelling for en styrket beitenæring» avsluttet i 2020. Det vil bli søkt om prosjektmidler til å jobbe videre med å effektivisere skadefellingen i tillegg til at prosjektet i 2021 skal over i driftsfase. Tilbakemeldingen fra de andre kommunene som er med i prosjektet er at de ønsker at Alvdal skal fortsette med vertskapsrollen. Videreføringen vil bli behandlet politisk i deltakerkommunene i første halvdel av 2021.

Enheten vil i 2021 ha ekstra fokus på:

- Omfordeling av arbeidsoppgaver for å sikre nok ressurser innen skogbruk og utmark.
- Avklare drift og finansiering i forbindelse med rollen som vertskap for regionalt fellingslag for Nord-Østerdalen.
- Jobbe videre med avklaringer av arbeidsfordeling innen forurensningssaker.

Kultur.

Enheten fikk ved kommunestyrets vedtak sak 54/20 *Komiterapport, økonomisk omstilling – enhet kultur*, redusert sin budsjetttramme betydelig. Blant annet ble kinotilbudet vedtatt nedlagt fra 1. januar 2020. I 2020 har det vært utskiftninger og rekruttert inn ny bibliotekar og skolebibliotekar. Leder for ungdomsklubben har sagt opp og er ikke erstattet. 2020 skulle bli jubileumsår med mye aktivitet knyttet til Kjell Aukrusts 100-års dag, og jubileum. Dette ble «tatt av» Covid-19 pandemien. Omstrukturering og omstilling i Aukrustsenteret AS og Aukrust AS sammen med Kari og Kjell Aukrust stiftelse har tatt mye energi og fokus. Pandemien vil også påvirke sterkt 2021. Det jobbes nå med «Vinterfestival» i februar som et alternativt for fødselsdagsfeiringen på 100-årsdagen til Kjell Aukrust som ble satt på vent. Et arrangement som tilpasses og skal ivareta nødvendige smittevern hensyn. Stillingen som kulturkonsulent er ledig fra 1. januar 2021. Formannskapet vedtok ved i sak 72/20 å ikke tilsette i stillingen før 1. august 2021. Rådmannen mener dette ikke er klokt og vil tilrå

formannskapet og kommunestyret å vurdere dette på nytt. Rådmannen anbefaler at det ansettes i stillingen med oppstart 1. april slik at vakanseperioden ikke blir for lang. Det vil bli utfordrende å følge opp oppgaver som er viktig for andre, frivilligheten med lag og foreninger osv. Risikoen for at vakanse i stillingen vil påvirke og gå utover eksterne aktører som frivilligheten, men også kommunens egen drift og bruk av eksempelvis Sjulhustunet er stor. Det er også viktig å være i forkant med å planlegge ut fra at det av smittevern hensyn etter hvert er mulig å normalisere samfunnet i større grad, om ikke annet fra skolestart 2021. Det er da mye som skal organiseres å være på plass ved enhet kultur. Drift av ungdomsklubb må også ses i sammenheng med dette. Enheten vil i 2021 ha ekstra fokus på:

- Smittevern
- Utvikle tilbudet ved biblioteket
- Øke elevtallet ved strategisk rekruttering i kulturskolen; barn, unge og voksne - grupper.
- Arrangementer/billettsalg

Kommunalteknikk.

2020 har vært et krevende år for enheten som følge av Covid-19 pandemien. Ekstra smittevern har utfordret både uteseksjonen og ikke minst omprioritering og forsterket renhold. Dette vil vedvare i 2021. Det foreslås innført betalt spisepause på enheten som dekkes innenfor ramme. Foreslått investering i vaskerobot i Alvdalshallen vil frigjøre noe ressurs. Enheten for tilført oppgaven som boligkoordinator fra 1. januar 2021. Det jobbes fortsatt med mange store og små investeringer. Dette er krevende for administrasjonen. Det er viktig at investeringsplanen i tillegg til økonomiske forhold også legger til grunn at dette skal følges opp administrativt. Som følge av 1 % reduksjon på ramme foreslås det å redusere basseng-sesongen med 1 måned. Dette utgjør 60.000 kr.

I budsjettet er det lagt inn økt egeninnsats på investeringer med 300.000 kr, dvs. stillingsressurs som finansieres over investeringsbudsjettet. Enheten vil i 2021 ha ekstra fokus på:

- Effektiv gjennomføring av prosjekt.
- Intern organisering, utnytte enhetens kompetanse og ressurs på effektiv måte.
- Innarbeide enhetens årshjul, med ros-analyser, tiltak- og handlingsplaner og rutiner. Ta i bruk IK-bygg internkontroll- og fdvsystem som kartlegger tilstanden og skaderisikoen på kommunale bygg. Gir rask oversikt og god styring. Vurdere å ta i bruk modul utleie og renhold i samme verktøy.

Andre forhold.

Samarbeid med næringslivet, frivilligheten og innbyggerne.

For å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel er det nødvendig med et godt samspill med næringslivet, frivilligheten og innbyggerne. Hvordan kommunen som leverandør av lovpålagte oppgaver i tillegg skal svare opp de ulike forventninger som samfunnet har er viktig. Tilrettelegging og stimuli for å delta i og for fellesskapet er viktig. Dette slik at enkeltpersoner, lag og foreninger, og samfunnet som helhet kan fylle roller og dekke behov som avlastet og reduserer behovet for kommunale tjenester. Hvilke signaler som gis og hvordan kommunen innretter sitt arbeid kan være avgjørende for å få til et godt samspill. Næringslivet i Alvdal går generelt veldig godt. Det er i sterk utvikling og arbeidskraft er en begrensende faktor samtidig som det er ønskelig med økt bosetting. Det er tilrettelagt med store investeringer som skal gjøre oss attraktive. Samhandling vil være avgjørende for fortsatt vekst, hvordan en skal få til dette er nødvendige vurderinger som må gjenspeiles i

budsjettarbeidet. Rådmannen mener det er viktig for formannskap og kommunestyret å være bevisst på dette.

Budsjettforslaget sikres oss full utbygging av bredbånd med tilbud til nær alle husstander i kommunen innen 2021-2022.

Klima og miljø. Arbeidet med å utrede og forberede interkommunal klima og miljøplan pågår. Parallelt vil igangsatte tiltak bli fulgt opp og nye må vurderes løpende. Innfasing av El-biler i kommunens drift som vedtatt av formannskapet i sak 88/20 er et godt eksempel på dette.

Kommunestyret vedtok i sak 57/20 Arbeidsgiverpolitikk i Alvdal kommune. Det er ikke blitt prioritert utarbeidet strategidokument med tiltak i ettertid, dette vil det bli jobbet videre med i 2021. Rådmannen ser to sentrale prosesser som er igangsatt som viktige tiltak i 2021.

Lederutviklingsprogram og utredning av kommunens administrative organisasjonsstruktur.

- Lederutviklingsprogramprogram, det er iverksatt lederutviklingsprogram for hele ledergruppa inkludert avdelingsledere. Programmet vil gå i store deler av 2021. Dette er blant annet som oppfølging av kommunestyrets vedtak i 2017 om kommunestruktur, tilsvarende lederutvikling gjennomføres i de fleste FARTT-kommunene. Det er også et viktig element i løpende utvikling av organisasjonen og aktiv bruk av blant annet utviklingsverktøyet 10-faktor der medarbeiderundersøkelse er et viktig element.
- Utredning av kommunens administrative organisasjonsstruktur.

Kommunestyret fattet i sak 88/20 følgende vedtak:

1. *Kommunestyret vedtar å starte en prosess der kommunens administrative organisasjonsstruktur gjennomgås. Det etableres tre arbeidsgrupper bestående av enhetsledere, avdelingsledere, tillitsvalgte, verneombud. Som styringsgruppe velges formannskapet. Prosessen styres av ekstern veileder med kjernekompetanse innen prosessveiledning. Prosessen igangsettes med et felles åpningsmøte for arbeidsgruppene.*
2. *Rådmannen legger frem forslag til ny organisasjonsstruktur med tilhørende kostnadsvurdering senest innen juni 2021.*

Hva denne utredningen konkluderer med, og hva kommunestyrets endelige vedtak sier kan påvirke framtidig budsjett og økonomiplan.

Interkommunalt fellingslag. Skadefellingsprosjektet har vært en stor suksess og det er viktig å videreføre dette nå etter at prosjektperioden utløper i 2020. Det vil fra prosjektet med styringsgruppa i spissen bli jobbet for å finne løsning på dette. Rådmannen foreslår å sette av kr. 30.000 i budsjett for Kraftfondet nå som fortsatt medfinansiering. Om dette er dekkende for behovet er usikkert. Videreføring må komme som en egen sak til kommunestyrene tidlig i 2021.

Bredbåndsutbygging. For å fullføre bredbåndsutbygging i hele kommunen foreslås å sette av kr. 500.000 fra Kraftfond. Dette skal være tilstrekkelig for å inngå kontrakt i 2020 for utbygging av det siste området som er begge sider av Glomma sør for Kveberg bru. I henhold til kontrakter så skal da all resterende utbygging være gjennomført i 2021-2022.

Strategisk næringsplan. Tiltaksdelen rulleres som egen sak i kommunestyret. Budsjett for kommunens Kraftfond ses i sammenheng med denne, i tillegg til prioritering av arbeidsoppgaver i relevante funksjoner og roller. Blant annet er det nå under utarbeidelse

reguleringsplaner på 3 ulike områder avsatt til fritidsformål i kommuneplanens arealdel, ved Tronsvangen, Sjulhusvangen og Piperud. Det reguleres også nytt boligområde ved Kvennbekken. Fra 2017 er det flere som pendler inn i kommunen til arbeid enn det er som pendler ut. I 2010 var tallet -163 (flere som pendlet ut), i 2015 var det 0 (like mange) og i 2019 +49 (flere som pendlet inn). Det viser at næringslivet i kommunen er i svært positiv utvikling. Antall innbyggere og demografi er det liten variasjon på i samme periode.

Formannskapet fattet i sak 72/20, Førstegangs behandling budsjett 2021 – økonomiplan 2021-2024 følgende vedtak:

Formannskapet tar saksutredningen til orientering og ber rådmannen utarbeide budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024 basert på de forutsetninger og målsettinger som framkommer i saken, med følgende presiseringer:

- 1. Det innføres betalt spisepause for alle ansatte i Alvdal kommune.*
- 2. Det vurderes omfanget av at Solsida og HBO ikke får en reduksjon i sitt budsjett. Vurderingen skal baseres opp imot avsetningen til disposisjonsfondet.*
- 3. Stillingen som kulturkonsulent stilles i bero frem til 1.august 2021.*
- 4. Det må gjøres nye vurderinger av investeringsbudsjettet. Oppgradering av Thorsheimveien, Randmælsveien og Sjulhusveien må prioriteres.*
- 5. Det reforhandles driftsavtale om Huset Aukrust med Aukrust AS.*
- 6. Det jobbes for å finne ressurs for å styrke skolehelsetjenesten.*
- 7. Det skal innføres overgang til elbiler og søkes klimasatsmidler når biler skiftes ut.*
- 8. Samfunnshus rives, nye garderober gjennomføres, bassengutbedringer avventes (kun nødvendige tiltak), utenomhusplan u-skole iverksettes.*

Rådmannens kommentarer til vedtaket:

- 1. Det innføres betalt spisepause for alle ansatte i Alvdal kommune.* Dette er tatt inn i budsjettforslaget.
- 2. Det vurderes omfanget av at Solsida og HBO ikke får en reduksjon i sitt budsjett. Vurderingen skal baseres opp imot avsetningen til disposisjonsfondet.* Rådmannen har ikke funnet rom for å endre på forutsetning om reduksjon tilsvarende 1 % for hjemmebasert omsorg og institusjon Solsida. Som redegjort fra enhetslederne med konsekvensvurderte tiltak i saken til formannskapet og muntlig redegjørelse under behandlingen av saken mener rådmannen det er riktig å gjennomføre tiltaket. Satt opp mot avsetning til disposisjonsfond så er formålet med dette nettopp å bygge opp fond for å sette inn midler når det oppstår uforutsette behov. Det kan være at budsjettet ikke har rom for nødvendige tiltak som må settes inn. Slik rådmannen vurderer det er det hjemmebasert omsorg som blir mest sårbar som følge av reduksjonen.
- 3. Stillingen som kulturkonsulent stilles i bero frem til 1.august 2021.* Rådmannen mener dette ikke er klokt og vil tilrå formannskapet og kommunestyret å vurdere dette på nytt. Rådmannen anbefaler at det ansettes i stillingen med oppstart 1. april slik at vakanseperioden ikke blir for lang. Det vil bli utfordrende for enheten å følge opp oppgaver som er viktig for andre, frivilligheten med lag og foreninger osv. Det kan også gå ut over andre tjenester i kommunen som blant annet er avhengig av organisering og drift av Sjulhustunet som eksempel. Det har vært stor utskifting i andre sentrale stillinger på enheten som også må tas hensyn til i denne vurderingen. En må planlegge drift ut fra at det av smittevern hensyn er mulig å normalisere samfunnet i større grad etter hvert, om ikke annet tenke skolestart 2021. Det er da mye som skal organiseres å være på plass ved enhet kultur. I forslag til budsjett fra rådmannen som fremmes til annengangs behandling nå er det lagt inn budsjettmidler

til å ansette kulturkonsulent i 100 % stilling fra 1. april 2021. Dersom formannskapet eller kommunestyret vil opprettholde vedtaket med ikke å ansette før 1. august vil dette frigjøre 200.000 kr.

4. *Det må gjøres nye vurderinger av investeringsbudsjettet. Oppgradering av Thorsheimveien, Randmælsveien og Sjulhusveien må prioriteres.* Rådmannen har nå i sitt forslag lagt inn oppgradering av disse veien i 2022 og 2023. Dette av hensyn til det totale investeringsbudsjettet. Dersom en skal prioritere mellom disse veiene mener rådmannen Thorsheimveien må komme først. Det er avklart at investering av ny vannledning på Sjulhus ikke vil berøre veien. Det vil da ikke være noen synergi å snakke om ved å ta veien samtidig med denne. Det foreslås gatelys langs hele strekningen på Randmælsveien inn i Trafikksikkerhetsplanen for 2021, det søkes trafikksikkerhetsmidler til dette.
5. *Det reforhandles driftsavtale om Huset Aukrust med Aukrust AS.* Denne avtalen må tas opp til reforhandling som ledd i kjøp av eiendommen. Dette vil bli tatt nå i desember 2020.
6. *Det jobbes for å finne ressurs for å styrke skolehelsetjenesten.* Rådmannen mener dette punktet er det som må prioriteres dersom en finner rom for endring i budsjettet. Det har ikke rådmann klart med de føringer som foreligger.
7. *Det skal innføres overgang til elbiler og søkes klimasatsmidler når biler skiftes ut.* Vedtaket tas til etterretning. Det innebærer også tilrettelegging med lademuligheter der en finner det hensiktsmessig ved kommunens anlegg. Dette må utredes nærmere. Punktet anses som en viktig del i forhold til oppfølging av kommunedelplan Klima og energi, i tillegg til det som det allerede jobbes med.
8. *Samfunnshus rives, nye garderober gjennomføres, bassengutbedringer avventes (kun nødvendige tiltak), utenomhusplan u-skole iverksettes.* Tiltakene er lagt inn i investeringsplanen for 2021-2023.

Rådmannens oppsummering

Som det framgår av budsjettdokumentet er det fortsatt utfordringer knyttet til ønsker og behov både på drift og investering i 2021 og i økonomiplanperioden. Konsekvenser av Covid-19 pandemien kjenner vi ikke og hvordan det vil påvirke forutsetningene videre vil være usikkert.

Uavhengig av pandemien forventes det av kommunene at det jobbes innovativt og med en effekt av de muligheter digitalisering gir. Det må løpende jobbes med hvilke tjenester kommunen skal gi, i hvilket omfang, med hvilket nivå og i hvilken form. Hvordan opprettholde tjenester ved å gjøre ting smartere. Nytenkning vil tvinge seg fram i et samfunn der endringstakten er høy, og nye behov stadig melder seg. Fokus på tjenester i samskaping mellom kommunen og innbyggerne blir viktig.

De økonomiske rammene er slik at det vanskelig kan legges inn nye tiltak uten å finansiere disse ved omprioritering. Bruk av fond for å dekke tiltak som en ønsker som en varig løsning i drift er ikke bærekraftig, i dag er det heller ikke fondsmidler til dette. Da må ønsker og behov veies opp mot hverandre og beslutninger tas. Det er da klokt å vurdere de enkelte tiltak og satsingsområder opp mot gjeldende styringsdokumenter og vedtatte strategier for overordnede mål.

Organisasjonen er nå sårbar som følge av forhold som Covid-19 pandemi, og vakanse i flere stillingsressurser. Enhet helse opplever stor belastning med pandemi, vakanse på legestilling, behov for mer ressurser til skolehelsetjenesten og psykiatri. Enhet kultur er

sårbar med stor utskifting i sentrale stillinger og vakanse i stilingen som kulturkonsulent. Utover dette er det generelt signaler som sier at ansatte i hele organisasjonen og hele samfunnet for øvrig begynner i større grad å merke belastningen pandemien har medført og hva som måtte komme heretter.

Rullering av Trafikksikkerhetsplanen fremmes som egen sak til kommunestyret 17. desember.

Rullering av tiltaksdelen i Strategisk næringsplan med budsjett for bruk av kommunens Kraftfond fremmes som egen sak til kommunestyret 17. desember.

Vedtaketts konsekvenser for klima og miljø.

Kommunen er en stor forbruker og gjennom sin drift vil påvirke klima og miljø. Fokus på dette i alle ledd er viktig.

Rådmannens innstilling:

1. Skattøret for 2021 fastsettes til høyeste lovlige sats fastsatt av Stortinget.
2. Eiendomsskatt 2021.
  - a. I medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skal utskrivningsalternativ a-faste eiendommer i hele kommunen- benyttes for skatteåret 2021. «For eiendomsskatteåret 2021 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsett grunnlag» i henhold til overgangsregelen til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2021 være lik 4/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019, som er forårsaket av nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk som fra og med 2019 blir ansett som næringseiendom.»
  - b. I medhold av eiendomsskatteloven fritar kommunestyret eiendomsskatt for bygninger som er hjemlet i lovens § 7 i henhold til egne lister.
  - c. «Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2021 er 7 promille, jf. esktl. § 11 første ledd. Differensiert skattesats for eiendommer med sjølvstendige boligdelar for skatteåret 2021 er 4 promille, jf. esktl. § 12 bokstav a. Den samme satsen skal også legges til grunn for fritidsboliger.»
  - d. Eiendomsskatten skal betales i 4 terminer 20. mars, 20. juni, 20. september og 20. november i skatteåret.
  - e. Ved taksering- og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen vedtatte eiendomsskattevedtekter av 31.10.2013 jf. esktl. § 10.
  - f. Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2021 er basert på takster fastsatt ved alminnelig taksering med virkning fra år 2014.
3. Gebyr- og betalingssatser vedtas slik de framgår i kapittel 11 i budsjettdokumentet.
4. Driftsbudsjettet for 2021 og økonomiplan 2021 – 2024 vedtas slik det framgår av bevilgningsoversikt og økonomisk oversikt i kapittel 9 i budsjettdokumentet.
5. Investeringsbudsjettet for 2021 vedtas slik det framgår i kapittel 10 i budsjettdokumentet. Det tas opp 19.300.000 kr i lån i 2021. Lånet nedbetales over 20 år.
6. Det settes av kr. 500.000 fra Kraftfondet til å fullføre full utbygging av bredbånd i 2021-2022.

